

METSÄNEUVOSTON KOKOUS 4/2018

Aika: 26.10.2018 klo 14.00–16.00 (kahvia tarjolla klo 13.30)

Paikka: Valtioneuvoston juhlahuoneisto (Eteläesplanadi 6)

Osallistujat:

Jari Leppä, MMM, pj.

Mika Aalto, Kemianteollisuus ry

Ari Eini, Suomen metsäkeskus

Juha Hakkarainen, MTK r.y.

Helena Herttuainen, Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry

Pentti Hyttinen, Metsähallitus

Jyri Inha, VM

Maria Isolahti, Suomen 4H-liitto

Mikko Jalo, Suomen Partiolaiset - Finlands

Scouter ry

Marja Kokkonen, MMM

Kai Merivuori, Sahateollisuus ry

Liisa Mäkijärvi, Suomen Metsäsäätiö

Juha S. Niemelä, MMM, 2. vpj.

Ari Niiranen, YM

Ilpo Puputti, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry

Tauno Partanen, Suomen riistakeskus

Anders Portin, Suomen Metsäyhdistys ry

Petri Ahlroth, Suomen ympäristökeskus

Jari Luukkonen, WWF Suomi

Tomi Salo, Metsäteollisuus ry

Taina Vesanto, MMM

Leena Paaskoski, Lusto

Katja Matveinen, MMM, sihteeri

Asiantuntijat:

Teppo Säkkinen, MMM

Päivi Kari, MMM

Tuula Packalén, Luke

Reetta Pilhjerta, MMM

1. Kokouksen avaus

Ministeri Leppä avasi kokouksen kello 14.00.

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

2. Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1)

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

3. Ministeri Lepän ajankohtaiskatsaus

Kuluvana vuonna metsistä käytävä keskustelu on kiihtynyt. Metsät ja metsäala kiinnostavat monin tavoin. Metsiin liittyviä tilaisuuksia on järjestetty vuonna 2018 paljon, mikä on ollut seurausta esimerkiksi IPCC:n raportin julkaisemisesta ja sen ympärillä käytävästä keskustelusta. Ministeri Leppä totesi, että metsäneuvostossa keskustellaan asioista asiantuntijapohjalta, ja on tärkeää, että tämä toimintamalli säilyy myös jatkossa.

Metsät ovat Suomelle ratkaisu, eivät ongelma. Metsät ovat monella tavalla tärkeitä niin Suomelle kuin globaalisti. Ministeri Leppä totesi, että on hyvä, että meillä on useita keinoja ja foorumeja, joissa voidaan tavata ja keskustella metsiin liittyvistä ajankohtaisista aiheista ja haasteita.

Lisätalousarviossa METSO-ohjelma sai 3 miljoonaa euroa ja Metsähallitus sai metsien virkistyskäyttöä palvelevien rakenteiden korjausvelan pienentämiseen 400 000 euroa.

Ajankohtaiskatsauksesta ei käyty keskustelua.

Merkittiin katsaus tiedoksi.

4. Metsästrategian päivitys, Marja Kokkonen, MMM

- Ota kantaa -kyselyn tulokset (liite 2), Marja Kokkonen, MMM
- Strategialuonnos: hankesalkku (liite 3), Marja Kokkonen, MMM
- Metsästrategian vaikutusarviointi (liite 4), Tuula Packalén, Luke

Marja Kokkonen esitteli metsästrategian päivitystä keskittyen hankesalkun päivitykseen (liitteet 2, 3 ja 3b). Ota kantaa -kyselyyn saatiin vastauksia noin 450. Vastaajakunta oli monipuolinen, ja vastauksia tuli tasaisesti ympäri maata. Mukana oli myös avovastauksia.

Tuula Packalén esitteli Luken valmisteleman KMS-vaikutusarvioinnin (liite 4).

Ari Eini kertoi, että Suomen metsäkeskus järjesti viisi alueellista tilaisuutta, joissa metsästrategiaa käsiteltiin. Niissä oli yhteensä 50 osallistujaa. Hankesalkkua pidettiin kattavana ja monipuolisena. Esille nousivat erityisesti seuraavat asiat. Metsätiedon osalta palvelualusta-ajatus on toimiva. Kuulemisissa korostettiin ympäristötiedon merkitystä. Metsän- ja luonnonhoitoa tulee käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Tiekuntia tulisi aktivoida. Yrittäjyyden edistäminen voisi näkyä paremmin osaamisen kehittämisessä. Lisäksi esille nousivat nuoriso ja vesiensuojelu.

Keskustelussa tuotiin esille seuraavia asioita:

- Ota kantaa -kysely ei ole otos, vaan siihen ovat vastanneet asiasta kiinnostuneet; näin ollen se ei anna kattavaa näkemystä kansalaisten mielipiteistä. Kysyttiin, keitä vastaajat olivat.
- Metsästrategiassa on paljon mittareita ja tavoitteita, jotka liittyvät markkinoihin. Poliitiikalla luodaan toimintaympäristöä.
- Hyvä, että kaupallistamiseen kiinnitetään huomiota. Tuotteiden ei välttämättä tarvitse olla uusia, mutta kaupallistamisessa voi olla puutteita. Esitettiin, että puurakentamisen ohella uusia tuotteita käsittelevässä hankkeessa olisivat mukana massiivipuutuotteet.
- Esitettiin, että strategisissa päämäärissä kirjoitettaisiin kestävyuden osa-alueet auki.
- Esitettiin, että strategiaan kirjoitettaisiin vesistökuormitusta koskevat uudet tutkimustulokset. Kiintoainekuormituksen lisäksi metsätaloustoimista aiheutuu myös typpi- ja fosforipäästöjä, ja kokonaiskuormitus on aiempaa käsitystä suurempaa. Tällä on merkitystä rehevöitymiselle ja Itämerelle.

- Hakkuiden lisääntyminen pienentää hiilinieluja. Aikajännekysymys on hankala, sillä kasvihuonekaasupäästöjä pitäisi vähentää lyhyellä aikavälillä. Esitettiin, että tarvitaan uusia toimenpiteitä, joilla korvataan markkinoilla tapahtuvien hakkuiden lisääntymisen vaikutusta hiilinielujen pienenemiseen.
- Esitettiin, että uhanalaiset luontotyypit kirjoitettaisiin strategiaan.
- Esitettiin, että kulttuurinen kestävyys olisi mukana sanallisissa KMS-tavoitteissa. Käsitteen määrittelystä olisi hyötyä eri tavoitteiden yhteensovittamisessa.
- Kysyttiin, pitäisikö viestintä mainita lisäresurssitarpeena.
- Oltiin tyytyväisiä siihen, että lapset ja nuoret on nostettu viestinnän keskiöön. Metsäalan nuorisoviestintä tarvitsisi koordinaatiota. Kysyttiin, kuka sitä voisi hoitaa ja miten se resursoidaan. Sektori itse resursoi nuorisotyöhön kohtuullisen paljon mm. Metsäsäätiön kautta sekä käyttämällä koululaisia metsässä. Kysyttiin myös, miten lapset ja nuoret voitaisiin osallistaa kaikissa hankkeissa.
- Metsäpolitiikan jatkuvuus ja sen turvaaminen sekä toimintaympäristön ennustettavuus ovat erittäin tärkeitä.
- Hyvinvoinnin kasvattamiseen voi liittyä uusien tuotteiden lisäksi vanhoja tuotteita ja palveluita. On liian yksinkertaista miettiä vain uusia tuotteita. Nykyiset tuotteet tuottavat vientituloja ja arvonlisää.
- Esitettiin, että puhuttaisiin vaihtoehtojen tarjoamisesta muoville.
- Kannatettiin uusia puupohjaisia tuotteita koskevan hankkeen mukaan ottamista hankesalkkuun. Rahoituksen osalta on otettu kantaa vain MMM:n hallinnonalan tarpeisiin. Kysyttiin, miten yhteistyössä voidaan vaikuttaa siihen, että resursseja saadaan myös muille kuin MMM:n hallinnonalalle.
- Ihmiset eivät koe olevansa luontomatkailijoita, jos lähtevät sienestämään tai mökille.
- Viime vuonna toteutettiin mielenkiintoisia tuloksia tuottanut metsäsuhdetutkimus. Olisi mielenkiintoista tehdä vastaava tutkimus nuorille. Toinen kiinnostava selvityskohde olisi metsäsuhte muissa maissa.
- SMK:lla on ollut maakunnallisissa pääkaupungeissa viisi 6.-luokkalaisille kohdennettua toritapahtumaa. Lisäksi on rakennettu kalentereita, joita voitaisiin ottaa yhteiseen käyttöön.
- SMY vetää Metsän Oppimispolkua, jossa on mukana noin 25-30 tahoa, mukaan lukien WWF ja SLL. Siinä koordinoidaan nuorisotyötä. Koordinointi tarkoittaa tiedon vaihtoa siitä, mitä eri organisaatiot tekevät.
- Pitäisi lisätä tietoisuutta metsistä. Metsät ovat ratkaisu, eivätkä ongelma. Mielipiteiden ja ratkaisujen tulisi perustua tietoon. Olisi eduksi, jos viestintää voitaisiin tehdä yhteistyössä erilaisten tahojen kanssa.
- Ehdotettiin, että hallinnon kehittäminen mm. lupajärjestelmien osalta kohdistuisi myös muuhun kuin ympäristöhallintoon.

Marja Kokkonen vastasi:

- Strategian painotuksissa näkyy markkinoiden ja politiikan suhde siten, että strategiassa puhutaan toimintaedellytysten luomisesta. Toimintaedellytyksiä saadaan alan käyttöön esimerkiksi infrastruktuurin, T&K:n ja koulutuksen kautta.
- Massiivipuutuotteet on hyvä lisäys puupohjaisia tuotteita käsittelevään hankkeeseen.
- Vesistövaikutuksista ollaan saamassa Luken ja SYKE:n tuottama yhteenveto tutkimustuloksista. Asiasta on esitetty ristiriitaisia näkemyksiä, ja on hyvä odottaa synteisiä ennen johtopäätösten tekemistä. Ilmastomuutos voimistaa myös vesistövaikutuksia, joten asia pitää ottaa vakavasti. Toimenpiteissä ei keskitytä vain kiintoainekuormitukseen.
- Metsien kasvun lisääminen on hiilinielun lisäämisen keino. Se lähtee hyvinkin perinteisistä toimenpiteistä: taimikonhoito tehdään ajallaan, jalostetun materiaalin käyttöä lisätään ja lisätään myös lannoitusta, erityisesti tuhkan käyttöä.
- Uhanalaisuusarviointien valmistuttua niistä saadaan hyvää tietoa toimenpiteiden suuntaamiseen. Tuloksia on ollut jo tiedossa, ja luonnonhoitoa koskeva kokonaisuus on siksikin vahvasti mukana strategiassa.

- Katsotaan, miten kulttuurisen kestävyuden määrittely voidaan tuoda esille strategiassa.
- Viestintään ei välttämättä tarvita lisää resursseja, vaan sitä voidaan hoitaa myös yhteistyöllä.
- Katsotaan vielä, että strategisten hankkeiden rajaukset ovat selkeitä.
- Nuorisotyön koordinoinnissa valtakunnan tasolla SMY:llä on keskeinen rooli. Metsäkeskuksen kanssa on keskusteltu alueellisesta koordinaatiosta. Tarvitaan koordinoiva taho, joka vetää ja innostaa toimijoita mukaan.
- Palveluiden kehittäminen liittyy sekä aineettomiin että aineellisiin tuotteisiin.
- Uusista tuotteista täytyy puhua siksi, että niiden eteen pitää tehdä enemmän työtä kuin vanhojen.
- Yritysverkostojen ja isojen ja pienten yritysten yhteistyöhön pitää tehdä lisää työtä. Tarvitaan pilotteja.
- Muiden ministeriöiden kanssa haetaan palaveriaikoja, ja strategian sisällöstä ja rahoituksesta keskustellaan heidän kanssaan.
- Vaikutusmekanismin kuvaus on hyvä ajatus.
- On pidetty hyvänä, että mittareita ei ole liikaa. Niiden kautta nostetaan esille ongelmakohtia ja onnistumisia. Toimenpiteiden pitäisi näkyä vaikuttavuusmittareiden tuloksissa.
- Mittaritietojen saaminen on osoittanut välillä vaikeaksi. Mittareiden kehittämistä koskeva hanke on nyt uudesta strategiasta poistettu, mutta työtä on vielä jäljellä.

Tuula Packalén vastasi:

- Vaikutusarvioinnissa on haluttu osoittaa moniulotteinen toiminta. Jos vaikutuksia halutaan kuvata, pitää tietää, mitä tehdään missäkin hankkeessa. Vaikutusmekanismin kuvaus auttaisi hahmottamaan tätä niillekin, jotka eivät ole olleet hankkeiden sisällön muotoiluissa mukana.
- Jatkotyötä tukisi, jos voitaisiin tunnistaa hankkeille onnistumismittareita, joilla kuvattaisiin sitä, mitä kunkin hankkeen odotetaan saavuttavan.
- KMS:n konkreettisia mittareita voisi hyödyntää viestinnässä enemmän.

Katja Matveinen lisäsi, että Suomen Akatemian All youth -hankkeesta ollaan saamassa nuorten näkemyksiä vielä mukaan strategiaan.

Ministeri Leppä totesi, että strategiaan näytetään olevan kohtuullisen tyytyväisiä. Painotuserot ovat luonnollisia. Työstettävää on vielä, ja työ jatkuu. Lisäksi hän korosti nuorisoviestinnän tärkeyttä.

Ministeri Leppä kiitti valmisteluun osallistuneita ja totesi, että asiaan palataan joulukuussa.

5. Muut asiat

Kokouksessa ei käsitelty muita asioita.

6. Seuraavat kokoukset

- 12.12. klo 9.30-11.30, Säätytalo (Snellmaninkatu 9-11), sali 23

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.30.